

مدیر مرخص

الهامی صفا

اداره خانه

ایستانبول . جفال اوغلنده دائره اجتهاد
Adresse: Idjtihad Constantinople

نومرو ۶۸ — ۳۰ مایس ۱۳۲۹

الاجتهاد

آبونه

سنه لك آلتی آیلق
تورکیا ایچین ۴۰ غروش ۲۵ غروش
ممالك اجنیه ایچین ۱۰ فرانق ۶ فرانق

نسخه سی ۵۰ یاره

دوردنجی سنه

حریت فکریه یه خادم ، پنجشنبه کونلری چیقار ، اقتصادی ، اجتماعی ، ادبی مجموعه

تشمیل ایتک قابلدرد . فی الحقیقه اقوام اسلامیه نك ترقی و تعالیسی عثمانی وطنی ایچون بویوک استفاده لر تأمین ایدرد . یالکیز عثمانلیغی ترکیب ایدن خرستیان عنصرلرک کافه سنه بلاقید و شرط امنیت ایتک بر آز فضله جه صافدللک اولور . نته کیم استانبولده و بطریق افندیلردن برینک پارس غزته جیلردن برینه وقوع بولان بیاناتی عمومیتله عناصر اسلامیه بی و خصوصیه منفعتلرینی عثمانلیغک بقاسنده آرایان دیگر عنصرلری دوشوندیره جک بر ماهیتهدرد .

بناءً علیه عثمانی حکومتده مسلمان عناصرک بر نوع وکیلی اولان تورک اداره مأمورلرینک بعض خرستیان عناصره امنیت ایدوب صمیمی بر صورتده حسب حال ایدمه ملرینی غایت طبیعی بولمیدرد . مع مافیه بعض عنصرلره قونوشمق ، منافع مشترکه اساسی اوزرنده آکلاشمق قابلدردن ظندهیم . اجتماعی عثمانلیق مسئله سنی ایسه غیر قابل حل اوله رق تلقی ایدیورم . آوستریاده اسویچرده اولدیغی کبی یالکیز منافع متقابله اوزرینه مستند بر جامعه سیاسی بی محافظه ایتک ممکن ایسه ده مشترک بر روح ، برغایه یار آتمق ممکن دکلدرد .

لسان ، عادات و وقایع تاریخیه نك ایزلری قولای قولای سیلنمیور . بویله صنعی اولان اجتماعی هیئتلرک اوافق صدمه لردن متأثر اولورلر .

اصل موضوعمیزی تشکیل ایدن عناصر اسلامیه به کلنجه : اولر تقسیم اعمال قاعده سی موجبنه کندی محیطلرنده فعالیتله کله رک منافع خصوصیه ایله ، منافع عمومی اسلامیه بی تألیف ایدرلرسه مختلف ملتلر یکدیگرینک دشمنی دکل ، شریک مساعیسی اولور . اوزمان تورکر کیزلیدن کیزلییه ، برکنه ایشلیورمش کبی دکل ، آشکار اوله رق دیگر ملتلردن استعانه ایدره رک منقرض اولمق تهله کسنه معروض اولان عرقلرینک دردلرینه دوا آردلر و کیمسه نك قوشقولا نمه به حق اولاماز . چونکه تورکرک قوت بولماسی مسلمان عنصرلرک مضرتی موجب اولمایوب منافع مشترکه اسلامیه نك لهته در .

اساساً صمیمی اولان بالمله عثمانلیلر تورکرک قوت بولماسی آرزو ایلیدرلر . بو فداکار عرک شیمدی به قدر چکدیگی وحالده چکمکده اولدیغی سفالت اجتماعیه مرتبه قصوا به واصل اولمشدر . تورک کنجلی ، عرقلرینک تحت تهله کده اولدیغی - بر آز کچ اولسه بیلده - مشاهده ایتدیگلرندن - شیمدیگ کوچوک مقیاسده اولسون - فعالیتله باشلامشدر . تورک یوردلری ، تورک اوجاقلری ، تورک کوچلری بو فعالیتک بر ذی روح اثریدر . دیگر مسلمان قارداشلریمزده تورکرکه موازی بر صورتده حرکتله کیرلر ایسه اسلامیت و عثمانلیق یقین بر استقباله هر خصوصده صاعلام مدافعله مظهر اولمش اولور . یالکیز فضله غیرته کله رک تعصب علتله مبتلا اولماغه و مختلف قوملرک یکدیگرلرینه قارشی حرمت متقابله حسلیله متحسس اولغه غیرت ایللری ده منافع عمومی اقتضاسندرد .

نیمور طاسه

مسائل سیاسی

آدالر مسئله سی

کره ارض ، تجلیات غریبه جغرافیه سنک همان کافه سنی تورکیه ده اظهار ایتش کییدر ؛ اونک ایچین سوکیلی مملکتیز یالکیز سکنه سی اعتباریله دکل ، عینی زمانده تشکلات طبیعی نقطه نظرندن ده جد آپک ایجه ایشله نمش بر موزائیکدر ؛ آنجق بوشاه اثری بزلره نصیب ایتدیگندن دولایی رسام لایموته فریضه شکران دکل ، حق انفعالمز وار ، چونکه باشمزه بو آدالر مسئله مشکله سنی چیقارتان ده هپ اوتجلی آسانیدر .

خریطه به باقیکر : از میر ولایتک اوکنه دیزیش بر صیرا آدالر کورورسیکر ؛ ایشته بزم تشکیلات اداره مزده کی [جزائر بحر سفید ولایت جلیله سی] بونلردن هر کبدر . دست قدرتک پارچه پارچه اق ده کیزه آتدیغی بو پریشان ولایت ، تام یکر می درت جزیره آسیائیدر . بو صفتله

مذکور ادالر آنادولینک نکهسان طبعیسی اولورلر .
 ممالك باقیه عثمانیه نك قلاع استقلالی، استحکامات طبعیه سی
 اونلردر ؛ ادالر کیمک اله کچرسه آنادولی اونکدر .
 چونکه بوکون آنادولی یی اک مکمل مدافعه ایدن اونلر
 اولدینی کیی، یارین ده اکیزیده تهدید ایده جک، ینه اونلر
 اولایلر؛ ایشته آدالرك متفق علیه اولان وضعیت عمومی
 عسکریه سی بودر. شیمدی بر آزده سکنه اعتباریه تدقیق
 ایده لم؛ اکثریت اهالی، رومدر . بونلرک مجموعی درت
 یوز آلی بیک قادار طوتار؛ اهل اسلام، یعنی تورکلر،
 مع التأسف پک اقلیتده قالیورلر، چونکه نفوسلرینک
 یکونی آلتش بیک. درت بیک ایکی یوز قادارده یهودی
 واجنبی واردر. ایشته مغالی ایده آرابانه جزائر بحرسفیدی
 « یونانستانک یونانستانی! » تلقی ایتدیره ن، هپ بو حسابک
 ویردیکی قوتدر! فقط بر مملکتک تعیین عائدیتده یالکز
 استاتستیقی دکل، دهاا بونی کولیکده بر اقاقج بر چوق
 احوال مخصوصه یی ده نظر دفته آلق مجبوریتی واردر .
 اونلرده وضعیت جغرافیه، حق تاریخی و احتمالات سیاسی
 مستقبله کیی شیلردر.

آدالرك وضعیت جغرافیه سی عینی زمانده هم مغلوق،
 هم مطرددر. مغلقدردر، چونکه دائمی بر فورطنه یه جلوه کاه
 اولان بر ده کیزک اورتاسنده، یوکسک و صارپ قایالقلرله
 دولو، بعضیسی ساحله پک یاقین، بعضیسی اوزاق، کیمیسی
 مکمل لیمانلرله مزین، بر طاقی ده بوندن محرومدر .
 مطرددر، چونکه هر آدانک تشکلات داخلیه سی عینی
 قایالقلرله دولو، سواحلی عینی وحشی صولرله محاطدر. ایشته
 بوسبله آدالرك سکنه سی دائمی بر بندن آیری، متفرق یاشامشلر،
 هر برینک کندیسنه مخصوص دونمسی، هر مردن مصنوع تیاترو
 لری، فیلسوفلری، شاعرلری اولمشدر؛ بو طبعی اوزمانکی
 وسائط نقلیه ایله صورت منظمه ده ادامه مناسباتک قابل
 اولاماماسدن ایتری کلیر. ایشته بو خصوصیت محلیه اهلینک
 طبعته ایشله مش، اونلری تقریباً مزوی برده هیئت اجتماعیه
 حالته قلب ایتمشدی؛ بو طبعته کی انسانلرك، روابط

عرقیه یه رغماً، منسوب اولدینی مادر وطنله، خارجله
 اوقادار الفت ایتیه جکلری شبه سزدر؛ اونلر یالکز کندی
 عالملرنده صید ماهی، سونکر جیلک و قورصانلق کی
 شیلرله یاشادیلر و اویله زمانلر اولدی که ثروتلری
 رومادن، مصردن، استانبولدن مستولیلر جلب ایتدی.
 بو تفصیلات کوستریورکه آدالیر سربست و آیری
 یاشامق فطریله متخلقدردر؛ اونلر بر قومیت محلیه
 تشکیل ایتش روملر دنیله بیلیر. وضعیت تاریخی یی تدقیق
 ایتدن اول، بر آزده روم وطنداشلیمزدن بحث ایتک
 هر حالده فائده لی اولاجقدردر؛ هر کس بیلیرکه آسکیدن
 یونان مدینتی پک بویوکدی؛ اونکده بر دور شکوه و شانی
 وار، اونکده دنیاده اجرای سلطنت ایتش اولدینی بر
 آسکی زمانی واردر؛ فقط بالاخره او مدینت منقرض
 اولدی؛ نسل معناً ماده تردی ایتدی. ذاتاً او زمان
 بیله انسانیت حقیقه ایله پک اوقادار قابل تألیف اولمایان
 عادات و اخلاقلری، غنغله لری واردی؛ بونلر بالاخره،
 او ماضی محتشمن صوکر، کمال شدتله اجرای فعالیت
 ایتدی؛ ایشته بوکونکی یونانیلر بو اوزون دور انحطاطک
 طور طوسیدر. فطرتاً صوکر درجه سقوط ایتمشدرلر. او
 درجه ده که فرانسز جه ده (غره ق) کله سی، دولاندر ییجی،
 خرسز، معنای مجازیسی احراز ایتش، حتی قاموسلرله بیله
 نقش اولمشدر! روملر، صوکر درجه منفعت پرستدرلر؛
 بو احتراض اوقادار کوزلرینی بورومشدرکه بش دقیقه لق
 بر نفع ایچون بوتون آتیلرینی فدا ایده جک قادار دور
 بیلکلرینی غائب ایتمشدر. بوکون بر جزائرلی روم، پاره
 قازانق ایچین اک سفیل، اک خجالت انکیز ایشلره توسل
 ایتکدن چکینه ز. نمونه سی میدانده: بز شیمدی یه قادار
 (قارده شز!) دییه اونلری آلقیشلادق، اونلرده فرصت
 دوشونجه ایتالیانلری آلقیشلادیلر. دهاا کچن کون، یونان
 قرالک قتلنده قناردن آتیه حکمدار جدیدی اولان مخاصم
 اردو باش قوماندانه بر تعزیه تلغرافی چکیلمشدی؛ برایکی آی
 اولده اولهن بطریق، ایلک قرق کلیسا هزیمتی اوزرینه،

حاکمیت عثمانیه، تأسیسندن سوکرا، بویوک بر حسن نیتله اوراده اجرای عدالت به باشلادی؛ سربستی مذهب تأمین ایتدی؛ حتی بالاخره کندی حاکمیتک علیه استعمال ایدیلجه درجه ده بالفعل اداره لرینی آزاده قیود ایتدی. مثال اولارق بویوک سلطان محمود ثانی حضرت تالینک بر فرمان هایونلرندن آلدیغ جمله آتیه یی انظار انصافه تقدیم ایدیریم:

«... بوندن بویله اصول مرعیت و عبودیتک خلاقی حرکتده بولمقدقلری و سنوی ویرکولری اولان سالف الذکر سکسان بیگ غروش تقسیطلری حولنده وقت وزمانیه طرفکه تأدییه و تسلیم ایلدکاری حالد طرفکدن وسائرلری جانلرندن برکونه تعدی ورنجیده اولنمیوب... الخ.»

ایشته اصول اداره عثمانیه نک بر نمونه لایموتی. سنوی سکسان بیگ غروش کیی پک جزئی بر ویرکودن باشقا حقوق حاکمیتدن هیچ بریسی طلب اولونمییوردی. بونی کنیدیلری بیله انکار ایدمز لر؛ حتی استقلال محاربه لری زماننده، برحق اولار محاربه به اشتراك ایتمک ایسته مدی. چونکه وقتیه آتیه تابعیتک کنیدیلرینه نلره مال اولدیغی بیلیورلردی. فقط اوصره ده باب عالینک توهم نتیجه سی اولان یا کلس بر خط حرکتی، یعنی حربه اشتراکلرینی منع ایچین، آرنال و دولقه اولدیغی کی، سلاح طوپلامق تشبثی، برقاچ آدایی عصیان قاریشیدردی. بونکله برابر قبریس، ردوس، قوش آطه، واسملرینی خاطرلایمادیغ دیگر ایکی جزیره تمامیه بی طرف وساکن قالدیلر؛ دولت یونانیه نک آوروپا به کوستره جکی دلیللرک هیچ بریسی بونلر قدار جانلی اولاماز.

بونلرک هیچ بر قیمتی اولماسه بیله، ینه آنادولی اراضیسندن اولمق، آدارلک حاکمیت عثمانیه آلتنده قلماسنی تأمین ایدر؛ زیرا عسکری و سیاسی سبیلری واردر. برنجیلرینی یوقارده کورمشدک. کله لم اسباب سیاسییه. بوکون بربحر سفید موازنه سی مسئله سی واردر. بو موازنه ده بوتون آوروپا دول معظمه سی احتراصاتک

حکومتزدن آیا صوفیه جامعنک آناختارلرینی ایستوردی! ایشه بومدیت قدیمه احضادی بودرجه شیمه سیاسته مالک، بودرجه اهل انصافدر! بوتون جزائر بحر سفید بونلرله مسکوندر، مع مافیه یوقارده ده سویلدمکه اوراده کیلر، روم اولقله برابر، داهای زیاده آیری یاشامق قابلیتده درلر؛ حادثات اخیره ائناسنده کی غلیانلری هپ آتیه ده کی (روم اتحادی) طرفدارلرینک آثار همتیدر. آدارلک وضعیت جغرافیه سنه عائد صوک سوز اولارق شونی ده سویله لم که اهالی عرقا آوروپالی برقومه منسوبدر، فقط اوطوردقلری طور اغانک آسیا اولدیغی اونوتومالی...

وضعیت تاریخییه کله لم. تورکلر فی الحقیقه آدارلری پک سوکرادن استیلا ایتدیلر؛ لکن، دولت عثمانیه نک بدایت تشککدن بری هپ دین نامنه جنک ایتدیکنی اقرار ایدن آوروپا شونی اونوتماسین که اسلامیت اون اوچ عصردن بری آدایلرجه معلومدر؛ مسلمانلر اورانک تاریخنه قاریشمشلردر؛ میلادک ۶۴۷ نجی سنه سنه مصر عربلری ردوسله قبریسی فتح ایتمشله، بالاخره ایستانبول محاصره سنه قدار بیله ایلرله مشلردی. بیلمم بو حقیقت خلیفه حاضر اسلامه برحق تاریخی تأمین ایتمیزی؟

نایاً، یا لکز حق تاریخییه مالکیت ده حق ملکیتی تأمین ایدمز، چونکه اوزمان ایتالیانلرک ده جزائر بحر سفیده ادای تصاحب ایتملرینی قبول ایتمک ایجاب ایدر! حالبو که عثمانیلرک، بوتون بوا احتمالاته رغماً، حق حاکمیتلری ینه غالبدر؛ چونکه بزی روملر، اثنای اشغالده، بر خلاصکار اولارق استقبال ایتمشله، حتی بالفعل معاونت بیله کوستر مشلردی؛ ایتالیانلر اوراده هر تورلو ظلمی یاپارق اوطور و یورلردی. اورتودوقس اهالی محکوم منزله. سنه ایدی؛ دایما دینلری تهدیده تبدیل ایتدیریلک ایسته نیلیوردی؛ اوزمان عثمانیلر سکنه جزائر اضمحلالدن قورتاردیلر؛ بو مدعا مزی قبریس وقتیه محاربه لرنده روملرک کوستردکلری یاردیملر، تهالکلر اثبات ایدر صانیرز.

محصله سندن مر کبدر . دول مذکور هدن بحر سفیده لیمانی
وساحلی اولانلر توسع ، روسیه و آلمانیا کی اولمایانلرده
اس بحری تأمین سیاستلرینی تعقیب ایدرلر ؛ آدالر
هپسینک مطمح نظریدر ؛ اونک ایچین موجود استاتوقونک
بوزولماسی ، ولو یونانستانک لهنه اولسه بیله ، بوموازتی
اخلال ایدر . چونکه اوزمان حکومت رومیه ،
بحر سفیدک شرق حوضه سنده موقع اعتباریله حاکم اولور ؛
بوصورتلده بردورت یول آغزی اولان آدلرده کیزی
هر جله سیاسی ایچین بر طریق مسدود حالی آلیر .

یونان ارباب خولیاسی ، آدالرك مطلقا آنادولی یه
تابع اولماسی لازم کله دیکنی ، بوکا مثال اولارقدده وقیلله
آنادولی یه مالک اولان ایرانیلرك جزائر بحر سفید
اولقسزینده یاشایا بیلدیکلرینی ایلری سوریورلر !
حالبوکه دقت ایدلسه ، او زمان ایرانک پایتختدن پک
چوق اوزاق اولان بر مستملکه نک آدلرینی الحاق ایتکده کی
مشکلات در حال تصدیق ایدیلیر ؛ بز او وضعیتده دکلز ؛
پایتحمز یاقین . دوغری دن طوغری یه ییزانس ایمپراطورلغنک
وارث ممالکی یز . مع مافیه ایرانیلر بیله ، کوتلی اولدیلری
زمانلر ، آدلرده قانجالرینی طاقامش دکلردی ! اونک
ایچین آدلرده کی روملغک مقدراتی ، آنجق آنادولیده کی
روملغک مقدانته تابع اولابیلیر ، زیرا ملیت اساسیله
هر مسئله حل ایدیله جک اولسه دنیانک باشدن باشه
دیکشیمی لازمکلیر .

بر آزده آدالرك صوک دورده کی وضعیتدن بحث ایتک
ایسترم . آدالرك امتیازاتی وارمی ، یوقی ؟ بومسئله شایان
تدقیقدر . یونانیلره قالیرسه آدالر همان همان مستققدر ؛
اثبات دعوا ایتک ایچین بر سورو فرمانلردن ، باب عالینک
اوامر مخصوصه سندن ، امتیازاتدن فلان بحث ایدرلر .
حتی بوخصوصده ، یونان نقطه نظرینی مدافعه یازیلش
پک چوق کتابلر ، رسالهلر ، غزتلر بیله واردر . بونلر
« سپوراد » آدلرینک مختاریتدن ، ساقزک استقلال
عدلیسندن والخ ... دم ووروب دوریورلر . مختاریت

دیدکلی شی ، بوکونه قادار عثمانلی پادشاهلرینک لطفاً
و عنایه احسان ایتدیکلری سربستی نک ، رفع مظالمک
یا کلش ترجمه سیدر . یوقسه بزمن فرمانلرده « مختاریت »
متعلق هیچ برشمه بیله یوقدر . ساقز استقلال عدلیسنه
کلنجه ؛ فی الواقع سلطان مراد ثالث اصدار ایتدیک
بر فرمانده : « مابینه ماده اختلاف و منازعه تحث
ایتدکده کرک کندولر حکم تعیینیه فصل دعوا
ایدلر و کرکسه قاض جزیره مراجعت ایدیلر
هر حالده هر ایکی نتیجه ده معمول به اوله .. » کی
بر جمله وار . لاکن بوندن استقلال عدلی نتیجه غریبه سی
استخراج ایدیه بیلیمک آنجق بر یونانلی خیلله واسعه سنه مالک
اولمغه متوققدر . آدلردن یالکز سیسامک مختاریتی ، یعنی
امتیازات مخصوصه سی واردر ؛ [۱] بونکده سببی ، اول
جزیره نک کاملاً عصیانکار روملره مسکون اولماسی ،
هیچ بر تورک و مسلمان بولونماسی ، بالخاصه پایتخته نک
اوزاق آدا اولماسی ، فوق العاده اوافقلنی و باب عالینکده
آرتیق هر عصیان ایدن یره بر خرستیان والی تعیینه
آلیشماسی کیی شیلردر . مع مافیه سیسامک بیله امتیاز
و مختاریتی پک اختیاری بر حال و موققدر ؛ باب عالی نک
ایسته دیکی وقت بونلری رفع ایتکده حقوق دول تقاضا
نظرندن صلاحیتی واردر . سیسامه فرانسه ، انکلز
وروسیه دولتلرینک حمایه سنده اولارق ۱۸۳۲ سنه سنده
مختاریت ویرلدی . بونکله برابر هیچ بر دقیقه اهالیسی ،
بالخاصه صوفولیس فرقه سی ، حکومته ، بکلره راحت
و حضور یوزی کوسترمدی . حتی مرحوم قوپاس افندی
استانبولدن عسکر جلب ایتدیک ایچین حفریات مسئله سی
مناسبتیه قتل ایدلمشدی . شیمدی یونانیلرک تحث اشغالنده
انقلابدن صوکر آدالر مسئله سی بوتون بوتون
بولاندی . یونان الحاقیلری تحریکاتدن کیری دورمادیلر .
عثمانلی قانون اساسیسی مساوات اساسی وضع ایدیور ،
[۱] طاشوز آداسی مسئله سی آری بر مقاله حالنده عرض
اولونا جقدر .

اولمازدی ، چونکه یونانستان اووقتده ینه بالقانلیره التحاق ایدمک دکلدی .

اسکیدن آدالرده بزم فرمانلرک نتیجه سی اولان سربست بر اداره واردی؛ بوفرمانلر حقوق نقطه نظرندن، یوقاروده عرض ایتدیکمز وجهله ، امتیاز دیمک دکلدی . فقط بالفعل امتیازاتک حاصل ایدمک نتیجه تأسس ایتشدی . قدر بر سرای ، دها دوغروسی حکومت ایچنده حکومت وظیفه سنی کورو یوردی؛ اگر اتحاد وترقی جمعیتی بوکون صاریلدیغی عدم مرکزیت عصاسنی اوزمان انه آلوبده آدالرولايته امتیاز دکل مختاریت اداریه ویرمش اولسه یدی، هر حالده شیمدی بطریق افندی حضر تلرینک عصاسنی بوقادار اوزون اولمازدی . چونکه جزائر بحر سفیده کی وضعیت امتیاز کارانه نک ازاله سی قایتولاسیونلرک لغوی قادار وبلکه دها زیادهمهم و الزمدر . بویه بر مختاریت اداریه سایه سنده آرتیق سیسامک بیه امتیازاته ، بکلکنه نهایت ویرمش اولوردی . ایشه مساوات مشروطه بودر . و قتیله آوستریاده بزم کی مرکزیت طرفداری ایدی ؛ فقط بوکون اوماکنه نک آرتق ایشله میه جکی آکلادی؛ انکلتره بیه ایرلاندا یه قارشی اولان وضعیتی تبدیل ایتمک احتیاجنی اظهاره باشلادی . اوزمانکی حکومتز بومعظم مثاللردن برشی آکلاماشدی؛ حالبوکه امتیازایله مختاریت آراسنده سمالر قادار فرق واردر !! .

مختاریت اداریه ، وضعیت جغرافیه لرینک نتیجه سی اولارق ، آدالیره تطبیق ایدیله بیه جک الک کوزل سیاستدر . چونکه اونلر یالکز بزم مرکزیت اصولزله دکل ، حتی انکلز وایتالان اداره لرله بیه اویوشامیورلر ؛ ردوس وقبریسک بوکونکی حاللری بومدعامتک مکمل ، الک ذی حیات دلیلیدر . شبهه سز بزه ایتالیا ، ویردیکی قول ناموس اوزرینه ، صلح قطعیدن صوکره تحت اشغالنده کی آدالری میز اعاده ایدمکدر . اعتقاد مزجه اتحاد وترقی جمعیتک بوندن صوکره اورالرده تطبیق ایدمک سیاست ، اسکی خطالرینک تعمیریه باشلامالی ، یعنی عدم مرکزیت

فقط عینی زمانده تبعه دن وظائف متساویه ایله مکلف اولمالری نه طلب ایدیوردی . چونکه حال سابق آنحق استبداد ایله قابل تألیفدی .

مثلا آدالرده کی روملر عثمانلی اردوسنه عسکر ویره جکلردی . ویرکیلر منتظم اولاجقدی . بونلر سکنه جزائرک کوزلرینی قارارتدی ، معدله لرینی بولاندیردی . او زماندن ایتالیا اشغالنه قدر عدم امتزاج کال شدتله متبوعله تابعی بربردن آیردی . حالبوکه بز اونلردن اسکیدن ده دوشیرمه اصولیه عسکر آلییوردق ؛ اتحاد وترقی جمعیتی صیقی بر مرکزیت پولتیقه سی تطبیق ایتمکله باشه چقارم ظن ایتدی . فقط مع التأسف امید ایتدیکی کیی اولمادی . بویه یلرلر اداره ایدیلک ایچین احوال روحیه ومحلیه نک مکملاً بیلنمه سی شرط اعظمدر ؛ بونک ایچین ده قرومر قافلی برداخلیه ناظری لازمدر . بونلر تدقیق ایدیلدی ؛ اودرجه یاکش بر یولدن کیدیلدی که بالآخره آدالیلرک مطالبنی تدقیق ایچین حکومت قومیسونلر کونده رمک قرار ویردیکی حالده مع التأسف ایتالیانلر بزدن دها آتیک داوراندیلر . جزائر بحر سفید کی یلری اداره ایچین واسع بر عدم مرکزیت اداری ، مکمل تأسیسات نافع ، لیمانلر ، یوللر ، تراموایلر ، شومندوفرلر ، مکتبلر لازمدر . روملرک بر طبیعتی وار ، آچ قالسالر بیه ، ینه مکتب یایدیرمق املندن وازچکمز لر ؛ اومکتبلرده طبیعی مغالی ایده آ اوکره تیلیر ؛ حکومت بوکا مانع اولمق ایچین اونلرک یاننده دها مکمل ، دها منتظم مکتبلر انشا ایتدیرمیلیدی . اتحاد وترقینک بالخاصه محاکمه لسان محلینک استعمالی علیهنده کی طرز حرکتی الک چوق سوؤ تأثیر ایدن مؤثراتدن بریدر . هر سینه بیکلرجه یرلی کنج آمریقایه وسائر محله ر ثروت ایچین هجرت ایدیورلردی ، نهدن بز اوزمان مهاجر اقامه سنه چالیشمادیق ؛ ما کدونیاده ، اوبرمیلون احتراصک نقطه تصادمنده تطبیق ایتدیکمز برشیئی ، بوراده نهدن یامادیق ؛ کرید ایچین اوزماندن یونانستانه اویوشمایدق هر حالده بوکون بو آدالرمسئله سی

اليوم عالم اسلام ده تارماردر . بوحال کشمکش جلال نورينک حدوشنه باعث اولدی . اون ايکنجی شارلک مؤرخنده کی بتون مزایا اتحاد اسلام محررند موجوددر . ذاتاً بونلرکده والدی زمان و محیطدر .

آرتق فکر اتحاد کیزلی دکلدر . کوندن کونه بونونهال بیویه جکدر . موجود اولان بواقنوم مهیب عالمه افشا ایدلمک ایچون سزک برکنج متفکرکزی بولدی . کرامت کندیسند دکل ، اسلامیتدهدر .

ترکلرک انتباه و تیقظنه بز هندولر غبطه ایدپورز . واقعا درت بش سنه دن بری برچوق مصائبه گرفتار اولدیکز . فقط افکارده ، مملکتکزده اوایندی . رجا ایدرم صاف درون اوله ییکز . اوروپا سزی اغفال ایتسون . اول باول شرق غربی بررقیب اولمق اوزره کورمیلدر . فکر انتقام اولمازسه سز ترکلر و بزعلی العموم مسلمانلر محو ومندرس اولورز . اسکیدن کیدنی استرداد ایتمک فکری اهل اسلامده موجود ایدی . بن ادرنهک سقوطلی اوزرینه بوفکری سزلرده کوره میورم و بونک ایچون آغلیورم . اخذثار فکری انسانی قوی ایدر . فرانسه یی آباق اوستی طوتان بوقوتدر . ممالک مغصوبه مزه بر آنازاس لورهن کوزیله باقارایسهک اوزمان نفسمنز بیوک برعزم ومئاتن بولورز .

سز ترکلر فکرآ خیلی ایلریلیورسکز . قاراقدر (سنجیه) اعتباریلهده عینی درجهده ترقی ایتسهکز هم کندکزی هم بتون عالمی قورتارمش اولورسکز . اختیارلغده سزک ایچون بن ایشته بویله تمیئاده بولنیورم . « اتحاد اسلام » ک انتشاری ، « روح القوانين » ک نشرندن دهآ آرمهم دکلدر . بتون حقائق اساسیه بو کتابده جمع ایتشدرد . مسلمانلره غایه امل اعتباریله بیوک برخطوه آتدیران جلال نوری ی تبریک ایله بوتبریکانه بتون مسلمانلری وخصوصیله ترکلری تشریک ایدرم . حسیات فائقه می قبول ایدیکز ، افندم .

اداریه یی تطبیق ایتلی در . حتی اسکندریه وآتنهدهکی آدالی روملر بیله کچن حزیرانده دول معظمه سفراسنه تقدیم ایتدیکلری مه موراندومده یامادر وطنه التحاقلرینه مساعده اولونماسنی ، ویاخودده ، ایکنجی شق اولارق ، مختاریتلرخی طلب ایدیورلردی . بوده کوستریرکه ، اثر تشویق اولان برنجی شقدن قطع نظر اولنورسه ، یالکز برآرزولری وار : مختاریت . شبهه سزکه مختاریتلر دائماً بر دولتک زیر حمایه سنده اولاجغندن بونلریده آنجق دولت عثمانیه تابعیتنه ادخال ایتمک ممکندر . بزم موجودیتز قبول ایدیلدکجه بو بویله اولاجقدر ؛ زیرا ، یونانیلرک ایسته دکلری کچی ، آدارله پله بیست اصولی تطبیق ایده میز . بو چاره تسویه مردود اولقله برابر هر یرده قابل تطبیقده دکلدر . اگر جائز ایه فرانسه تونس وجزائرده ، ایتالیا طرابلس غربیده ، بولغارستان ادرنهده ، انکلیترده مصرله هندستانده تجربه ایتسینلر .

اسماعیل صامی

عالم اسلامده انتباه

محترم « اجتهاد » غزنه سی مدیرلکنه

مرحوم عبدالعزیزخان زمانندن بری ترک مطبوعاتی اهمیتله تعقیب ایتدیکم حالده مع التأسف ترکیه طوغری بر مقاله یازمه میورم آنک ایچون بومکتومی بالضروره انکلیزجه یازیورم . سز کوزل لسانکزه آنی نقل ایله نشر ایدرسکز . جلال نوری بک بکا « اتحاد اسلام » عنوانی اثرینک قبل النشر جزءلرینی منتظماً کوندردی . بنده بیوک بر مراق و دقتله اوقودم . بر هندلی مسلمان صفتیله مطالعه لر می بیان ایدیم . بیوک سبیلر بیوک اثرلری ایجاد ایدر . عالم اسلامک ایکی سنه دن بری دوچار اولدیغی المار بویوک کتابی میدانده کتیرمشدر . اسلام بویله خیر پالانسه ایدی جلال نوری بویله ابدیاً قاله جق برجلد یازامازدی . آنک محرری محب عزیم اولان ذات دکلدر ، بالذات وقایعدر . جلال نوری یالکز بر قلمک واسطه سنی ایفا ایتشدرد . فرانسز انقلابندن اول اوروپا عالمی برهرج مرجع عظیم ایچنده قلمشدری . ایشته بوحال وولتر ، ژان ژاق روسو ومونته سکئونک ظهورینه بادی اولدی .

عبدالعظیم باری

۱ مایس ۱۹۱۳

عبدالله جودت

مطبعة خیریه وشرکائی